

The content is published under a Creative Commons Attribution Non-Commercial 4.0 License.

Unreviewed Mixed Matters Article:

Book Review: Dressing Prehistory (Oblekani Praveku) by K. Urbanová and J. T. Pulpán

Persistent Identifier: <https://exarc.net/ark:/88735/10342>

EXARC Journal Issue 2018/2 | Publication Date: 2018-05-22

Author(s): Helena Březinová ¹ ✉

¹ Institute of Archaeology of the Czech Academy of Sciences, Department of Natural Sciences and Archaeometry – Restoration laboratories, Letenská 123/4, 118 00 Malá Strana, Czechia.

A unique popular education publication called *Oblékání pravěku* (Dressing prehistory) has appeared on the Czech book market. It is a work by archaeologist Kristýna Urbanová, and Jan T. Pulpán, an experienced experimenter. At first glance the book attracts attention with an unusually large format, well chosen because of the foundation elements of the publication – colour photographs of prehistoric clothes reconstructions.

The most important and most impressive part of the whole book are the large colour photographs of modern people dressed in reconstructions or replicas of prehistoric and early medieval clothes, taken in beautiful surroundings during all seasons. Such a collection of clothing represents many years of demanding work, and their presentation in such a scale and form is fairly unique.

The publication is divided into eight chapters, which present clothing in single periods from the Stone Age through to the Early Middle Ages; the last chapter is dedicated to footwear. The authors have understandably focused mostly on summarising the current knowledge on textile manufacturing, preserved textiles and known evidence of original parts of clothing. They also present a very brief and easily understandable overview of each period in every chapter, so that the readers can familiarise themselves with the basic characteristics of the era. In these introductory passages of each chapter it is easy to recognise the archaeological range of knowledge of the main author, who also collected and made drawings of the most important finds connected with the clothing and body ornaments.

The first chapter, called 'The Time of Hunting', covers the time of Palaeolithic Hunters which, from a clothing point of view, is the most complex and least understood period. The authors here mostly highlight the natural and climatic conditions, and also the preserved tools that could have been connected with simple textile making. They pay close attention to finds of figurative art and jewellery, which are the only ones that provide any information into this period's treatment of the body, hair, and possibly clothes. The second chapter, 'The

Stone Age', takes readers to the Neolithic and Aeneolithic, the true beginnings of textile manufacturing, shown by the earliest finds of true textiles made from natural materials on looms. The authors present a number of textile finds, remains of accessories, sculptures, ornaments and ethnographic parallels. The third chapter is called 'The Bronze Age'. The Bronze Age period is dominated by preserved whole outfits found in Scandinavian peat bogs. These finds represent an unparalleled source of knowledge about the look of different kinds of attire and their parts. At this period, working the new textile material – sheep wool – expanded together with the use of more complex weaving patterns. In the fourth chapter, 'Iron Nations', the reader moves among the Celts. For the first time we learn about clothes from the written sources, thank to classical authors. We see a growing amount of preserved textiles, presenting various designs, colours and patterns. The fifth chapter, 'Beyond Borders', introduces the first centuries of our era. The knowledge of textile manufacturing is sourced again from well-preserved peat bog finds, written sources, and period depictions. The ideas on the look and the methods of clothes manufacture get more concrete, and the knowledge more detailed. The sixth chapter, 'New Horizons', takes readers among the Germanic peoples during the Migration Period. The diamond twill weaving pattern is introduced here; it belongs among the most beautiful and complex patterns used in prehistory. The seventh chapter,

called 'The Birth of Faith', refers to the Early Middle Ages where we already have some finds of burial clothes connected to known historical personalities, and a large amount of preserved textiles in corrosion layers of the metal components of grave goods. The study of clothing in this period mostly revolves around the people depicted in period art and therefore differs from the study of prehistoric clothing. The last chapter, 'Step by Step', closes the clothing topic by looking at the evolution of footwear and shoes during the individual periods.

The most important and most impressive part of the whole book are the large colour photographs of modern people dressed in reconstructions or replicas of prehistoric and early medieval clothes, taken in beautiful surroundings during all seasons. Such a collection of clothing represents many years of demanding work, and their presentation in such a scale and form is fairly unique. The clothes reconstructions are based on the current knowledge of the level and development of textile manufacturing in Europe. Much attention was dedicated to this topic in recent years (for example Grömer 2016). Although we know of textile finds from many sites, including from the earliest prehistoric periods, with the exception of northern bogs we see only small fragments that provide information about manufacturing, but not patterns, construction or overall look of the original clothing. The attempt at visual reconstruction is therefore quite difficult and the authors have used lots of imagination and courage. Although we do not need to agree with all the presented ensembles, the authors of the reconstructions have presented a whole range of possibilities based on their knowledge of the available textile materials, technologies and tools. To me, this is the greatest contribution of the publication. So although the authors have aimed their work at the wider public, in their work they have followed strictly scientific findings and facts, so the presentations are not sensational or fabled imaginings without any foundation.

The book is very interesting and attractive. Readers' comfort is decreased by the lack of pagination, although the table of contents shows page numbers, and by not numbering the pictures and photographs which thus lack connection with the authors' overview. Apart from this minor reproach, the publication can be assessed as a very interesting feat that could influence the widely held popular view that prehistory was a period of 'ragged animal skins'. Although the book is written in Czech and lacks any foreign language resume, thanks to the high quality and original photographs it surpasses the framework of Czech archaeology.

Book information:

K. Urbanová – J. T. Půlpán, 2016. Oblékání pravěku. Litomyšl.

ISBN 978-80-270-0809-4

190 pages, non-paginated, 235 colour photographs and black and white images, in Czech.

 Keywords [textile](#)
[book](#)
[review](#)

Bibliography

Grömer, K. 2016: *The Prehistoric Art of Textile Making*. Natural History Museum Vienna.

 Share This Page

| Corresponding Author

Helena Březinová

Institute of Archaeology of the Czech Academy of Sciences

Department of Natural Sciences and Archaeometry – Restoration laboratories

Letenská 123/4

118 00 Malá Strana

Czechia

[E-mail Contact](#)

| Gallery Image

FIG 1. ILLUSTRATION FROM OBLÉKÁNÍ PRAVĚKU (DRESSING PREHISTORY) BY K. URBANOVÁ AND J. T. PULPÁN

FIG 2. ILLUSTRATION FROM OBLÉKÁNÍ PRAVĚKU (DRESSING PREHISTORY) BY K. URBANOVÁ AND J. T. PULPÁ

FIG 3. ILLUSTRATION FROM OBLÉKÁNÍ PRAVĚKU (DRESSING PREHISTORY) BY K. URBANOVÁ AND J. T. PULPÁ

FIG 4. ILLUSTRATION FROM OBLÉKÁNÍ PRAVĚKU (DRESSING PREHISTORY) BY K. URBANOVÁ AND J. T. PULPÁ

FIG 5. ILLUSTRATION FROM OBLÉKÁNÍ PRAVĚKU (DRESSING PREHISTORY) BY K. URBANOVÁ AND J. T. PULPÁ

FIG 6. ILLUSTRATION FROM OBLÉKÁNÍ PRAVĚKU (DRESSING PREHISTORY) BY K. URBANOVÁ AND J. T. PULPÁ

FIG 7. ILLUSTRATION FROM OBLÉKÁNÍ PRAVĚKU (DRESSING PREHISTORY) BY K. URBANOVÁ AND J. T. PULPÁ

FIG 8. ILLUSTRATION FROM OBLÉKÁNÍ PRAVĚKU (DRESSING PREHISTORY) BY K. URBANOVÁ AND J. T. PULPÁ

FIG 9. ILLUSTRATION FROM OBLÉKÁNÍ PRAVĚKU (DRESSING PREHISTORY) BY K. URBANOVÁ AND J. T. PULPÁ

Tkanice, zhotovená na destičkovém stávků, která byla přitlačena na rukávech **pohřebního oděvu svaté Bertilly**, měla složitý geometrický dekór.

Kromě nich byly v relikviáři nalezeny také další tkanice z hedvábí v barevné kombinaci červená – modrá – žlutá.

Pohřební roucho svaté Bathildy bylo ušito z jemného bílého lnu s hedvábnou výšivkou kolem výstřihu a na hrudi. Výšivka byla vyvedena v několika odstínech modré, žluté, zelené a červené barvy za použití několika druhů stehů: řetězového, předního a sardového.

KRÁLOVNA A SVĚTICE

Svatá Bertille, která se narodila v patricijské rodině, byla první abatýši v Chelles (Francie), kde byla také roku 700 pohřbena. Ve shodné katedrále byla pohřbena o dvacet let dříve také královna Bathilda (někdy též Bathieult), jejíž životní osud nebyl tak přímočarý. Pocházela z Britských ostrovů a jako otrokyně sloužila v domácnosti Erchinoalda, majordoma paláce Chlodvika II. v Neustrii (Francie). Až to bude znít neuvěřitelně, její krása, vzdělán, dobrota a šarm upoutaly merovejského krále Chlodvika, kterýžto ji pojal za manželku. Obě ženy se znaly. Bathilda ze své pozice královny o dobré křesťanky zakládala kláštery a podpořila Bertille v roli abatýše nově založeného konventu v Chelles, kam se také ke konci života uchýlila.

Královna zemřela roku 680 a byla pohřbena ve spodních šatech, na nichž byl navlečen pohřební háv s výšivkou a plášť. Dochovaly se dokonce její vlasy, omotané hedvábím a zlatem. Vše je nyní uloženo v Albert Bono Museum ve městě Chelles, patnáct minut cesty od Paříže. Pojďme se podívat blíže na jednotlivé nálezy.

Šat, někdy též označovaný jako „Grande Robe de Bathilde“, byl ušit z jednoho kusu jemného lnu v plátnové vazbě světlé barvy. Jednalo se o komplikovaný střih s řadou vsadek a klínů, který byl rozmyslen již při samotném stříhání látky. Dva obdélníky tvořily základ těla, k nimž byly po bocích vsazeny klíny z odstřížků látky. Dlouhé zužující se rukávy byly střiženy tak, že první nasedal zadní – rukávovou stranou k tělu a předním lemem – zápletním – ke druhému rukávu. Ten pak pokračoval až do závěru látky. Výstřihy byly opět použity jako klíny.

Pod ním měla obléčený láný komplikovaného střihu, nazývané též „La Grande Robe de Bathilde“.

Plášť púlkruhového střihu z hedvábí byl temově žlutými střípci z úzkové nitě. Kolem krku je obdélný proužek. Plášť se původně spínal sponou u krku.

Lodná tkanina, původně rekonstruovaná do tvaru pruhu, utkaná z jemného bílého plátna, **zdobená výšivkou**, byla obšita s nádsáskou pokládá na závoj světlice, kterým byla ušitá čep. Radiokarbonovou metodou však byla datována kolem roku 1024, je tedy mladší. Výšivka lánou plši zobrazovala svastiky a pravouhlé zalomené linie v podélných páscech a okraje byly temově žlutými proužky. Pásové látky je nejdí – mohla být vyrobena jak v Čechách, tak dovezena.

Rukávy samotné byly poměrně dlouhé, soudí se, že byly shrnuty a možná přidržovány na zápěstí pomocí náramků. Zajímavým prvkem byl výstřih, který se táhl jako linie přes celou přední stranu až do poloviny zad. V přední části byl na hrudi vložen a všit trojúhelník z odstřížku a obdélník podél výstřihu, tvořící jakýsi „kolár“ kolem krku. Je otázkou, zda se jednalo původně o oděv čistě funerální, tudíž královnu nenošený a existují dokonce i spekulace o tom, že původně nebyl určen pro Bathildu. Žádný podobný kus tohoto střihu se nám z tak davné minulosti bohužel nedochoval, a tudíž nemáme možnost porovnání ... Zaručené pohřebním hávem byl svrchní kus látky, prostřížený a zdobený kolem krku a na hrudi jemnou výšivkou hedvábnými nitěmi imitující náhrdelník se zavěšeným křížem na hrudi. Posledním kusem oděvu zemřel královny byl púlkruhový plášť červené barvy se žlutými útkovými nitěmi tvořícími ozdobné střípce.

Oděv později svatořečené abatýše Bertille byl zachován pouze fragmentárně, ovšem i tak je patrná jeho honosnost. Dochované rukávy byly utkány z hedvábí v kombinaci tmavých a světlých pruhů, zdobené našitou tkanicí, taktéž z hedvábí. Tkanice se složitým geometrickým dekorem byla široká 9 mm, dochované barvy jsou žlutá, červená a hnědá.

Kromě výše zmíněných oděvů byly v relikviáři, kde odpocívaly kosti světice nalezeny také útržky hedvábných tkanic zhotovených na destičkovém stávků o šířce 18 mm a utkané na více než čtyřiceti destičkách!

FIG 10. PAGES FROM OBLÉKÁNÍ PRAVĚKU (DRESSING PREHISTORY) BY K. URBANOVÁ AND J. T. PULPÁ